

MODA SEKTÖRÜNDE ART NOUVEAU ETKİSİ

ŞEYMA BÜŞRA GÜNCÜ
Öğr.Gör., Beykent Üniversitesi
busraguncu@beykent.edu.tr

ÖZ

Moda, insanlığın varoluşundan itibaren örtünme ihtiyacının zamanla giyim zevkine dönüşerek, zaman ve mekâna göre değişkenlik gösterdiği bir olgudur. Bu olgu ilk çağdan modern çağa kadar uzanan ve modern çağın getirdiği yenilikler ile birlikte her geçen gün değişim ve gelişim göstererek bir sektör halini almıştır. Moda, toplumun içinde bulunduğu zaman dilimine, güncel olaylara, sosyal, psikolojik ve kültürel değerlere göre şekillenebilir, değişiklik gösterebilir. Moda sektörüne etki eden, tasarımcıların ilham aldığı birçok tarihi dönem vardır. Bu dönemlerden biride Art Nouveau' dur. Bu çalışmada Art Nouveau'nun moda sektörüne etkisi üzerine bir araştırma yapılmıştır. Çalışmaya moda sektörünün genel tanımı ile giriş yapılmış, ardından Art Nouveau kavramından, döneminden, tasarım özelliklerinden ve Art Nouveau sanatçılarından bahsedilmiştir. Art Nouveau'nun etkin olduğu dönem içerisinde yapılmış tasarımlardan örnekler sunulmuştur. Ayrıca Art Nouveau'nun günümüz moda sektöründeki yerinden bahsedilmiş ve Art Nouveau'dan ilham alarak koleksiyonlar hazırlayan dünyaca ünlü tasarımcıların tasarımlarına yer verilmiştir. Sanat ve mimari yapılar üzerindeki etkisi oldukça fazla olan bu akımın, moda sektörü üzerinde de etkisinin olup olmadığı, verilen örnekler üzerinden saptanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Art Nouveau, moda sektörü, Art Nouveau tasarımlar.

ART NOUVEAU EFFECT IN FASHION SECTOR

ABSTRACT

Fashion is a phenomenon in which the desire for covering from the moment of humanity turns into pleasure of clothing over time and varies according to time and space. This phenomenon has become a sector by changing and developing with every passing day, with innovations ranging from the early ages to the modern era and brought by the modern age. Fashion can be shaped and changed according to the time frame of the society, current events, social, psychological and cultural values. There are many historical periods inspired by the designers influencing the fashion industry. One of these periods is Art Nouveau. In this study, Art Nouveau's research on the influence of the fashion sector was carried out. On this research was introduced with a general description of the fashion industry, followed by the Art Nouveau concept, the period, design features and Art Nouveau artists. Examples of designs were made during the period when Art Nouveau was active. In addition, Art Nouveau's place in the fashion industry today is mentioned, and the designs of world famous designers who have created collections inspired by Art Nouveau have been featured. It has been tried to determine whether this current, which has a lot of influence on art and architectural structures, has an effect on the fashion sector through the examples given.

Key Words: Art Nouveau, fashion sector, Art Nouveau designs.

Örtünme ihtiyacının zamanla giyim zevkine dönüştüğü, sürekli değişim endeksli bir yapı içinde bulunan, değişiklik gereksinimi veya süslenme özentiyle toplum yaşamına giren geçici yenilik, hızlı tüketilen ve yüzeysel bir kavram olarak algılanan moda kavramı, kişilerin psikolojik ve sosyolojik değerlerine dayanan, hem kişisel hem de toplumsal etkileri olan derin anlamlar içeren bir olgudur.

Moda kavramının günlük hayata ayrılmaz bir olgu olarak entegre edilmesi ve sürekli bir değişim ve gelişim içinde bulunması sebebiyle toplumsal birçok disiplinle ilişkili olmasına neden olmuştur. Ekonomi, tıp, tarih, coğrafya, iletişim, psikoloji ve sosyoloji gibi disiplinlerle olan bu ilişkisi moda kavramına boyut kazandırmakta ve onu incelenmesi gereken bir konu haline getirmektedir.

Bu sektöre etki eden, dünya moda trendini belirleyen tasarımcıların ilham aldığı birçok tarihi dönem vardır. Bu dönemlerden biride Art Nouveau olmuştur.

Art Nouveau, yumuşak kıvrımlı çizgilerin yoğun olarak kullanıldığı süslemeyi ön plana çıkaran önemli çağdaş sanat akımlarından biridir. Özellikle bitkisel süsleme ön plandadır. Bitkisel süsleme insan ruhunu okşayan narin ve kibar tarzı ile bu anlayışa daha yakındır. Bu nedenle diğer akımlarda kullanılan geometrik süslemenin sert ve ölçülü anlayışını bu akımda görmek pek mümkün değildir. Art Nouveau süs eşyalarında çok belirgindir. Örneğin mobilya mağazalarda, mücevherlerde, cam eşyalarda demir ve cam süsleyici malzeme olarak sıklıkla kullanılmıştır.

Art Nouveau sanatçıları, sanatın tüm kollarında gerçek bir yalınlıktan yana olmuşlardır. Bu sanat anlayışı kıvrık biçimleri, dinamik ve hareketli yapısıyla aynı zamanda yalınlığı da beraberinde taşımıştır. Moda sektöründe ise, dünyaca ünlü birçok moda markasında Art Nouveau etkisi görmek mümkündür.

Özel gün ve gecelerde tercih edilen abiye giysilerde, bu giysilerle kombinlenen ayakkabılarda ve aksesuarlarda Art Nouveau'ya ait zarif ve kıvrımlı çizgiler, çiçek figürleri, bitkisel süslemeler tasarımcılar tarafından kullanılmaya devam edilmektedir.

Resim 1

Resim 2

Resim 3

Resim 1: Tiffany & Company tarafından yapılan Art Nouveau mücevher örneğidir. Üzerinde safir, elmas, topaz, çelik, altın alaşımları ve platin bulunan tasarım Baltimore'da bulunan Walters Sanat Müzesinde sergilenmektedir.

https://en.wikipedia.org/wiki/Art_Nouveau#/media/File:Tiffany_and_Company_Iris_Corsage_Ornament_Walters_57939_Detail_cropped.jpg adresinden 5 Şubat 2017'de alınmıştır.

Resim 2: Gaspar Homar tarafından tasarlanan piyano sandalyesi, Art Nouveau mobilya örneğidir. Sandalyenin tasarımında lukkanılan bitkisel süslemeler ve zarif kıvrımlar Art Nouveau'nun özelliklerindedir. https://en.wikipedia.org/wiki/Art_Nouveau_furniture#/media/File:Gaspar_Homar_i_Mezquida_Cadira_de_piano.JPG adresinden 5 Şubat 2017'de alınmıştır.

Resim 3: Katalan mimar Antoni Gaudi tarafından inşa edilen La Sagrada Familia mimari açıdan en önemli Art Nouveau örneklerinden biridir. Örnekte, bazilikanın iç kısmında yer alan camlarda bulunan vitray çalışmaları görülmektedir.

<http://www.lostinthemidlands.com/2013/05/09/sagrada-familia-dangerous-church/> adresinden 5 Şubat 2017'de alınmıştır.

ART NOUVEAU DÖNEMİ VE TASARIM ÖZELLİKLERİ

Art Nouveau akımında, süslemelerde genellikle bitkisel motiflerin kullanılması çiçeksi bir dili ortaya çıkarmıştır. Art Nouveau zarif dekoratif süslemelerin ön plana çıktığı bir akımdır. Süslemelerde daha çok bitkisel öğeler vardır. Çiçekler veya çiçeksi kıvrımlar ve dalgalanmalar tipik özellikler halini almıştır. Kıvrımların ve bitkisel desenlerin her alana yansıdığı görülmüştür. Bu akım sanatçılarında genellikle süslemeci öğeler büyük yer tutar. Resimler daha çok dekoratif bir öğe olarak, bazen ise yapının bir parçası veya tamamlayıcısı olarak ele alınmıştır (Orman, 2012).

Doğadan esinlenilmiş yaratıcı, özgür formlar için tarihi modeller terk edilmiş, Art Nouveau, yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl başında mimaride ve dekoratif sanatlardaki yeni ifadeyi tanımlayan jenerik bir isme dönüşmüştür. Modern dönemin başlangıcını ifade eden bu sanat, Fransa'da "Art Nouveau", Almanya'da "Jugendstil", Avusturya'da "Vienna Secession", İngiltere'de "New Art", Türkiye'de "1900'lerin Sanatı", "Yeni Sanat" olarak adlandırılmıştır.

Art Nouveau hareketi hem geriye, hem ileriye bakmayı mümkün kılmıştır. Art Nouveau hareketi, organik çiçek ve bitki motiflerini kullanan, asimetrik ve stilize edilmiş, doğal biçimlerin doğadaki büyümeyi temsil ettiğini savunan bir akım olmuştur. Art Nouveau özellikle kumaş, kuyumculuk, mobilya, duvar kâğıdı gibi uygulamalarda etkili olmuştur. Yeni malzemeye yönelen ve tarihselciliği reddederek evrensel bir stil arayışında olan Art Nouveau, organik süslemeler ve fonksiyon arasındaki ilişkiyi ortaya koymaya çalışırken endüstriye karşı sanat yapıtında kültürel ve sosyal birliği savunarak yüksek sanatsal idealler öne sürmüştür (Sağocak, 2003: 35).

ART NOUVEAU DÖNEMİ SANATÇILARI

Art Nouveau sanatçıları ilhamı öncelikle doğada aramışlardır. Özellikle, bitkisel motifler, kadın figürleri ve kıvrılan bükülen çizgiler akımın etkilediği her alanda kullanılmıştır (Brabazon & Redhead, 2013).

Art Nouveau akımının çeşitli versiyonlarında simgeci yansımalar ve imajlarında kendi içine kapalı ve uyumlu bir sanat dünyasına duyulan derin bir özlem vardır. Ancak Art Nouveau kendini, dışavurumcu ve simgeci imajlarla kurulan karanlık dünyalara kıyasla, tamamen güzelliğe atfetmiş estetikçi bir sanat akımıdır. Romantizmle akrabadır. Art Nouveau akımının sanatçıları, güzellik uğruna çalışmışlar, "sanat için sanat" yapmışlar ve modern sanatın doğmasında öncü olmuşlardır (Krausse, 2005: 83). (Krausse, Anna C. (2010).

Mimarlık, iç mekân tasarımı, endüstri tasarımı, grafik gibi tüm tasarım sanatlarını kapsayan bu stilin görsel özellikleri, çiçek motifleri, organik biçimler ve akıcı yuvarlak çizgilerdir. Art Nouveau, yeninin saf niteliğiyle, ölmekte olan eskinin deneyimini birleştirerek bir sentez oluşturmuştur. Art Nouveau'dan sonra gelen sanatçılar bu hareketin üslûbundan çok onun malzemeleri, yöntemleri ve değerleri ele alış biçimini, uyarlamışlardır.

Art Nouveau sanatçıları; mimari, resim, çizim, grafik, vitray, çömlek işleri, dekorasyon, mobilya, mücevher ve birçok dekoratif alanda tasarımlar yapmıştır. Émile André, Ernesto Basile, Ferdinand Boberg, Josef Hoffmann, Aubrey Beardsley, Gustav Klimt, Ivan Meštrović, Louis Comfort Tiffany, Valentin Serov, Konstantin Somov, Margaret MacDonald, Virginia Frances Sterret, Alphonse Mucha, Antoni Gaudí Art Nouveau sanat akımının önemli sanatçılarıdır.

Resim 4: Four Seasons isimli dekoratif pano Art Nouveau sanatçısı Alphonse Mucha tarafından 1895’de yayınlanmıştır. Mevsimleri kişileştirerek, kadınların ruh durumuyla gösterdiği bu panolarda bahar masumiyeti, yaz sıcağı, sonbahar verimliliği ve kış da soğuk havayı simgelemiştir. Burada gösterilen dört panelde doğanın uyumlu döngüsü temsil edilmiştir. Panolardaki bitkisel motifler, kıvrımlı çizgiler, neoklasik tarzda giyinmiş zarif kadın figürleri ve kadınların başlarında haleye dönüşen çiçekler Art Nouveau üslubuna özgüdür. <http://www.lebriz.com/pages/lsd.aspx?lang=TR§ionID=2&articleID=89&bhcp=1> adresinden 10 Şubat tarihinde alınmıştır.

Resim 5: Art Nouveau’nun önemli sanatçılarından biri olan Katalan mimar Antoni Gaudi tarafından tasarlanan La Sagrada Familia yapımı hala tamamlanamamış bir bazilikedir. Modern neo-gotik ve Art Nouveau bir mimariye sahip olan eserde asimetrik kuleler yapılmıştır. Bu yapıya uygun olarak gökyüzüne doğru uzanma çabası olan bu kulelerin camlarında birçok vitray uygulanmıştır. Mimari yapı, tıpkı kurumuş bir ağaç gövdesine benzetilmiştir. 18 kule yapılması planlanmış ancak 8 kulesi bitmiş durumdadır. Bazilikanın içyapısını ayakta tutan kolonlar dallanıp budaklanan ağaçlar şeklinde tasarlanmıştır. <http://travelhdwallpapers.com/tag/sagrada-familia/> adresinden 22 Şubat 2017 tarihinde alınmıştır.

Resim 6: Fransız moda tasarımcısı Paul Poiret, devrimci moda tasarımcılarından biridir. Kadın giysilerinin kalıp gibi durmasını sağlayan tarlatanı elbiselerden 1903 yılında çıkartmış, 1906 yılında tasarladığı robalı, düz uzun etekli elbise tasarımı ile kadını balenli korsenin sıkıntısından kurtarmıştır. Tasarladığı giysilerde canlı renkler, çiçek motifleri ve zarif kıvrımlar kullanmıştır. 1908 yılında yapılan tasarımlar <http://world4.eu/tag/paul-poiret/page/2/> adresinden 2 Mart 2017 tarihinde alınmıştır.

1890'lı yılların başında, Art Nouveau tarzında kıvrık, hareketli, dalgalanan çizgiler ve detaylı desenlerle posterler hazırlayan Alphonse Mucha'nın çalışmalarının ve Charles Dana Gibson'ın mürekkep ve kalem kullanarak yaptığı çalışmalarının, 20. yüzyıl öncesi moda illüstrasyonu açısından önemli örnekler olduğu söylenmektedir (Morris, 2006: 82). Sanatçıları kendi tasarımlarını çizimle betimlemeleri için görevlendiren Paul Poiret'in 1908'de 'Les robes de Paul Poiret racontées par Paul Irebe' (Paul Irebe Paul Poiret'in Elbiseleri ile Tanıştı) ve 1911 yılında 'Les Choses de Paul Poiret vues par George Lepape' (George Lepape Paul Poiret'in Şeylerini Gördü) isimlerinde çıkartmış olduğu iki moda kataloğu ise, moda illüstrasyonu için adeta bir dönüm noktası olmuştur. Çünkü Poiret'in bu girişimi diğer moda evleri tarafından da takip edilmiştir. Katalogların beğeni toplaması magazin dergilerinin de dikkatini çekmiştir (Stephenson,1981: 3, Mackrell, 1997: 158, Alvarez, 2012,). Böylece Georges Lepape, George Barbier, Erté, Baks, André Marty, Magnin, Etienne Drian gibi başarılı illüstratörlerin kataloglar ve dergiler için yaptıkları çalışmalarla, moda illüstrasyonu en parlak ve en popüler dönemlerinden birini yaşamıştır.

ART NOUVEAU VE MODA

Art Nouveau mimari ağırlıklı bir sanat akımıdır. Daha çok mimaride kullanılmıştır. Başka bir deyişle mimari bir süsleme sanatı olarak görülmektedir. Özellikle de iç mimaride kullanım alanı bulmuştur ve daha etkili olmuştur. Art Nouveau akımında sanat kavramı zanaat ile desteklenmeye çalışıldı. Zanaatçılığın uyandırılması ve özendirilmesi yolunda çalışmalar başladı. Gündelik yaşama her zaman uyum sağlayacak ve meslekle güzellik beğenisini geliştirecek bir sanat anlayışı oluşturmak isteniyordu. Sanatçılar, hem makineyle uyumlu olma hem de zanaatçısının varlığını sürdürmesini istediler. Bu dönemde Art

Nouveau'yu övmek için "dekoratif" terimi sıkça kullanıldı. Resimler ve baskıların neyi betimlediklerini anlamadan önce, göze hoş gelen bir motif algılanmalıydı. Yavaşça ama emin adımlarla, dekoratif olan şeylere karşı duyulan genel ilgi, sanatta yeni bir yaklaşımın öncülüğünü yaptı. Resim ya da baskı, hoş giden bir etki yarattığı sürece, konuya bağlı kalmak ya da etkileyici bir olayı betimlemek o kadar da önemli değildi (Gombrich, 1999). Görselliğin baskın olduğu romantik çiçek figürleri, doğadan ilham alınarak tasarlanan desenler günümüz moda dünyasında sıklıkla kullanılmakta ve Art Nouveau izleri taşımaktadır.

Art Nouveau izleri taşıyan bu tasarımlar dünya moda haftaları gibi, tüm dünyanın ilgiyle takip ettiği moda etkinlikleri ile tanıtılmakta ve moda severlerin beğenisine sunulmaktadır. Art Nouveau sanat akımının romantik çiçek figürlerini, el işçiliği ile işlenen tasarım kumaşlarını Dolce&Gabbana, Christian Dior, Zuhair Murad, Ralph&Russo, Ellie Saab gibi dünya moda devlerinin kreasyonlarında görmek mümkündür. Bu tasarımlarda Art Nouveau'nun bitkisel motifleri, kadın figürleri ve kıvrılan bükülen çizgileri kullanılmaktadır. Art Nouveau akımında baskın olan ve süslemelerde genellikle bitkisel motiflerin kullanılması çiçeksi bir dili ortaya çıkarmıştır. Art Nouveau zarif dekoratif süslemelerin ön plana çıktığı bir akımdır. Süslemelerde daha çok bitkisel öğeler vardır. Çiçekler veya çiçeksi kıvrımlar ve dalgalanmalar tipik özellikleri olan Art Nouveau sanat akımından ilham alınarak yapılan tasarımlar günümüz moda sektöründe, dünyaca ünlü tasarımcılar tarafından sıklıkla tercih edilmektedir.

Resim 7

Resim 8

Resim 9

Resim 7, 8, 9: Lübnan'lı tasarımcı Zuhair Murad'a ait tasarımlar "Amour En Cage" adı altında ilkbahar-yaz kreasyonu olarak sunulmuştur. Görsellerdeki çiçek detayları, zarif işlemler ve kıvrımlar Art Nouveau izleri taşımaktadır. 2016 yılına ait bu tasarımlar <http://tr.orientpalms.com/Zuhair-Murad-6013> adresinden 5 Mart 2017 tarihinde alınmıştır.

Resim 10

Resim 11

Resim 12

Resim 10, 11, 12: Fransız moda markası Christian Dior tarafından 23 Ocak 2017 tarihinde Paris'te yapılan defilede sunulan giysilerde Art Nouveau etkileri görülmüştür. Doğadan ilham alınarak tasarlanan giysilerde aplike edilmiş çiçek figürleri, doğayı anımsatan kelebek aksesuarları, çiçeklerden yapılmış taçlar görülmektedir. http://www.dior.com/couture/en_int/womens-fashion/haute-couture/spring-summer-2017-haute-couture-show adresinden 8 Mart 2017 tarihinde alınmıştır.

<http://tr.orientpalms.com/Zuhair-Murad-6013> adresinden 5 Mart 2017 tarihinde alınmıştır.

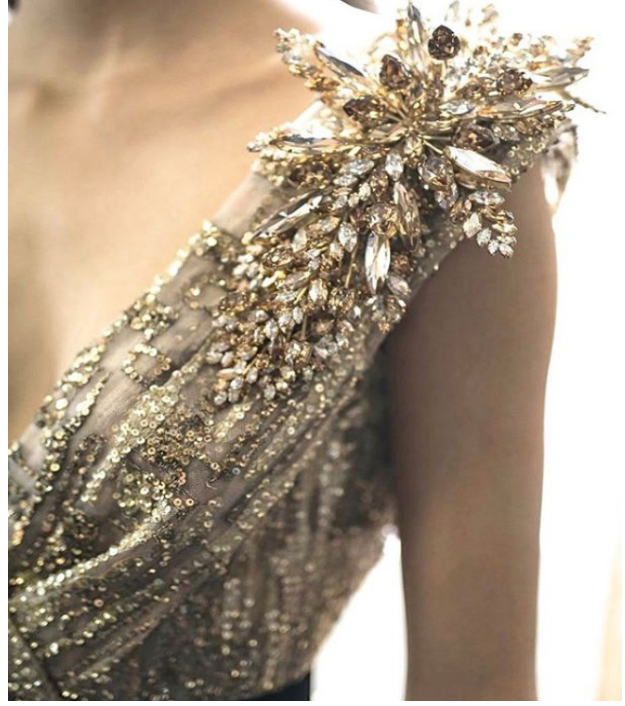
Resim 13

Resim 14

Resim 15

Resim 16

Resim 13, 14, 15, 16: Lübnan'lı tasarımcı Elie Saab tarafından sunulan 2016/Sonbahar Couture koleksiyonunda tasarımcının Art Nouveau izleri taşıyan tasarımları görülmektedir. Aplike edilmiş çiçek figürleri, kıvrımlı çizgiler, detaylı ve ince işçilik Elie Saab tarafından kullanılan tasarım özelliklerindedir. <http://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2016-couture/elie-saab/slideshow/collection> adresinden 5 Mart 2017 tarihinde alınmıştır.

Resim 17

Resim 18

Resim 19

Resim 17, 18, 19: Dünyaca ünlü İtalyan markası Dolce&Gabbana tarafından 21 Nisan 2017 tarihinde Pekin'de sunulan tasarımlarda Art Nouveau akımından izler taşıyan, kumaş üzerine aplike edilmiş gül motifleri, tüy detayları ve çiçeklerden yapılmış taçlar görülmektedir. <https://twitter.com/dolcegabbana/status/855453059190861824> adresinden 6 Mart 2017 tarihinde alınmıştır.

Resim 20

Resim 21

Resim 22

Resim 23

Resim 24

Resim 25

Resim 20, 21, 22, 23, 24, 25: Art Nouveau izleri taşıyan tasarımlarına sadece giysilerde değil çanta ve ayakkabı tasarımlarında da yer veren Dolce&Gabbana, çiçek figürleri ve zarif kıvrımlara 2014 ve 2015 yılında İspanya Moda Haftasında yer vermiştir.

<http://www.purseblog.com/fashionweek/dolce-gabbanas-spain-inspired-spring-2015-bags-include-doll-cases/>, <http://www.purseblog.com/fashionweek/dolce-gabbana-spring-2014-bags/>, <https://tr.pinterest.com/SelmaAmziDesign/dolce-gabbana/> adreslerinden 6 Mart 2017 tarihinde alınmıştır.

Resim 26

Resim 27

Resim 26, 27: Dolce&Gabbana koleksiyonuna ait aksesuarlardan gözlük, çanta ve eldivenlerde Art Nouveau'ya özgü bitkisel motifler, kıvrımlar ve zarif el işçiliği kullanıldığı görülmüştür. <https://tr.pinterest.com/SelmaAmziDesign/dolce-gabbana/> adresinden 8 Mart 2017 tarihinde alınmıştır.

Resim 28: Dünyaca ünlü İngiliz moda markası Ralph&Russo “Eden Eve Pump” ve “Eden Heel Ankle Boot” adını taşıyan ayakkabı koleksiyonunda Art Nouveau’ya ait zarif kıvrımlara, çiçek figürlerine ve doğadan izler taşıyan uğur böceklerine yer vermiştir. Ayakkabıların topuklarını saran, çiçek buketini anımsatan zarif kıvrımlar Art Nouveau’nun belirgin özelliklerindedir.

<https://ralphandrussocom/shoes/eden-eve-pump/eden-eve-pump-pink-satin-with-rose-gold-leaves>

<https://ralphandrussocom/shoes/eden-heel-ankle-boots/eden-heel-ankle-boot-midnight-blue-satin-print> adreslerinden 8 Mart 2017 tarihinde alınmıştır.

SONUÇ

Moda sektöründe Art Nouveau etkisinin araştırıldığı bu çalışmada, Dolce&Gabbana, Christian Dior, Zuhair Murad, Ralph&Russo, Ellie Saab gibi dünya moda sektörünün en önemli isimlerinden olan markaların tasarımlarından örnekler sunulmuştur. Art Nouveau stilini oluşturan öğeler, tasarımlara etki eden kaynakların ışığında belirlenmiştir ve giysi tasarımları örnekleri Art Nouveau stiline karakteristik özellikleriyle değerlendirilmiştir.

Yapılan araştırmalar ve günümüz popüler moda kültürünün önemli bir parçası olan dünya moda markalarından sunulan görsel kaynaklar sonucunda; yumuşak kıvrımlı çizgilerin yoğun olarak kullanıldığı, süslemeyi ön plana çıkaran önemli çağdaş sanat akımlarından biri olan Art Nouveau akımının moda sektörünü etkilediği ve dünyaca ünlü tasarımcıların, tasarımlarında Art Nouveau izleri taşıdığı sonucuna varılmıştır. Doğadan ilham alınan, bitkisel süslemenin ön planda olduğu, zarif ve kıvrımlı çizgiler tasarımlarda yer almış ve markaların takipçileri tarafından beğeniyle karşılanmıştır. Dolayısı ile mimariden mücevherlere, endüstriyel ürünlerden dekorasyona kadar geniş bir alanda etkili olan Art Nouveau’dan moda sektörünün de etkilendiği söylenebilmektedir.

KAYNAKLAR

- Alvarez, V. 2012. *A Critical Approach To Paul Poiret*.
- Brabazon, T. & Redhead, S. 2013. "The British Bauhaus Jp Hully And An Unwritten History Of British Modernism", *Online Journal Of Art And Design*, 1 (4).
- Gombrich, E. H. (1999). *Sanatın Öyküsü*, çev. E. Erduran - Ö. Erduran, İstanbul: Remzi Kitabevi
- Krausse, Anna C. 2010). *Rönesanstan Günümüze Resim Sanatının Öyküsü*, çev. Dilek Zaptcioğlu, İstanbul: Literatür Yayıncılık
- Mackrell, A. 1997. *An Illustrated History of Fashion: 500 Years of Fashion Illustration*. New York.
- Morris, B. 2006. *Fashion Illustrator*, New York: Abrams Studio.
- Orman, Ben. (2012). "Art Nouveau & Gaudí: The Way of Nature", *JCCC Honors Journal*, 4(1).
- Sağocak, A. Mehtap. 2003. *Tasarım Tarihi Endüstri Ürün Tasarımında 250 Yıl*, Bursa: Vipaş A.Ş.
- Stephenson, A. 1981. *Introduction to Fashion Illustrating*, New York: Fairchild Publications
- <http://tr.orientpalms.com/Zuhair-Murad-6013>
- <http://travelhdwallpapers.com/tag/sagrada-familia/>
- <http://world4.eu/tag/paul-poiret/page/2/>
- http://www.dior.com/couture/en_int/womens-fashion/haute-couture/spring-summer-2017-haute-couture-show
- <http://www.lebriz.com/pages/lst.aspx?lang=TR§ionID=2&articleID=89&bhcp=1adresinden>
- <http://www.lostinthemidlands.com/2013/05/09/sagrada-familia-dangerous-church/>
- <http://www.purseblog.com/fashionweek/dolce-gabbana-spring-2014-bags/>
- <http://www.purseblog.com/fashionweek/dolce-gabbanas-spain-inspired-spring-2015-bags-include-doll-cases/>
- <http://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2016-couture/elie-saab/slideshow/collection>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Art_Nouveau#/media/File:Tiffany_and_Company_Iris_Corsage_Ornament_Walter_s_57939_Detail_cropped.jpg
- https://en.wikipedia.org/wiki/Art_Nouveau_furniture#/media/File:Gaspar_Homar_Mezquita_Cadira_de_piano
- <https://ralphandrusso.com/shoes/eden-heel-ankle-boots/eden-heel-ankle-boot-midnight-blue-satin-print>
- <https://tr.pinterest.com/SelmaAmziDesign/dolce-gabbana/>
- <https://tr.pinterest.com/SelmaAmziDesign/dolce-gabbana/>
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Art_Nouveau
- <https://twitter.com/dolcegabbana/status/855453059190861824>